

Edebiyat DÜNYASI

EDEBİYAT
SANAT
FİKİR
AKTUALİTE

SAYI: 13 - 14

— 15 OCAK 1949 —

FIYATI 25 KURUŞTUR.

Yeni Yıla Girerken

Yeni yıla girerken, artık bizim de birşeyler vadedmeğe hakkımız ve yüzümüz olacağını düşünerek, yapacaklarımızdan bir ikisini okuyucularımıza duyurmak istiyoruz..

Yazan:

SABAHATTİN HÜSNÜ

EDEBİYAT Dünyası geçen sayısı ile bir yıllık ömrünü tamamlamış bulunuyor

Eundan tam bir yıl önce çıkan ilk sayım zda, mutad üzere bir «Önsöz» bulunması bazı okuyucularımızı şaşırttı, bunu mektuplarında belirttiler.

Bu güne kadar üçer, dörder sayı çıkıp batan dergilerin sayısı bir değil, beş de değil; belki yirmiden de fazla. Hepsi bol keseden «Önsöz»ler yazmışlar, vâdetmişler, vâdetmişler... Öyle ki artık bu sözler klâsik birer kalıp halini almış. Biz de «bir sürü şeyler vâdedip sonunda yalancı veya mahcup çıkmaktansa hiç bir şey

vâdetmiyelim, ama elden geleni gene yapalım» dedik. «Varsın okuyucu kendi bulup anlansın amacımız».

Günden güne artan okuyucu sayımız bize cesaret ve kuvvet vermekten geri kalmıyor. Bununla övünüyoruz. Dergiyi çıkarırken karşılaştığımız yüzlerce müşkülün yenerken bu kitleden başka dayandığımız herhangi bir nokta yoktu. Bu gün gene de yok, o ayrı mesele.

Yeni yıla girerken, artık bizim de bir şeyler vâdetmeğe hakkımız ve yüzümüz olacağını düşünerek, yapacak-

larımızdan bir ikisini okuyucularımıza duyurmak istiyorum. Meselâ gelecek aydan itibaren her sayımızda çok genç ve yüzdeyüz değerine inandığımız bir arkadaş, birkaç şiiri, hayatı ve fotoğrafıyla birlikte Edebiyat Dünyası okuyucularına tanıtaçağız. Böylece - haklı veya haksız - ün yapmış kişiler yanında gerçek birer değer olan genç arkadaşları yıllardan beri birakage'diğimiz «ihmal» çukurundan kurtarmış olacağız.

İkinci bir yeniliğimiz şu olacak: Arada bazı sayılarımızı önemli sebebiyle herhangi bir konuya tahsis edeceğiz. Meselâ 15 Mart sayımızı Köy Enstitülerine ayıracığımızı şimdiden okuyucularımıza duyurmak isterim. Köy Enstitüleri memleket kalkınmasında en önemli ödevi yüklenmiş durumdadır. Şunun, bunun hattâ bazı milletvekîllerinin her fırsatta çamur sıvamakla uğraştıkları, yâhut hiç umursamadan geçtikleri Köy Enstitülerine böyle bir sayı tahsis de bizim ödevimizdir. Bu ödevi yapmaya bütün dergileri, bütün yazarları, şairleri düşünürleri çağırıyorum. Aynı zamanda bütün Enstitüli öğrencilerden Enstitü çalışmalarını, Köy öğretmenliği, Köy hakkında yazılar, şiirler, hikâyeler rica ediyorum. O sayım za yalnız Enstitüsü şairlerin şiirleri ve Enstitü hikâyecilerin hikâyeleri gerektirir. Sonra ilgi veren resimler gönderilirse onların da dergide neşri sağlanacaktır.

Bizim bütün dileğimiz okuyucularımızın bizi anlamaları ve bize inanmalarıdır. Biz Atatürk devriminin çocuklarıyız. Kema'ist rejimi her türlü pis ve kirli ideolojiden uzak o'arak korumamız gerekiyor. Biz size inanıyoruz. Siz de bize inanınız, sevgi'li okuyucularım.

Yeni yıl'm hepimiz için başarı'lı olmasını dilerim.

BU SAYIDA

Fethi Giray, Oktay Akbal, Suat Taşer, Şahap Sıtkı, Enver Naci, Bedri Rahmi, İbrahim Zeki, Orhon Arıburnu v. s.

VE

Asaf Hâlet Çelebi'nin hikâyesi, Ferdi Tayfur ve Mümtaz Ener'in şiirleri

Beleşçi Destanından

SEN BASTIĞIN DALI KEŞ
NASRETTİN HOCAM
BEN KESTİĞİN DALA BASARIM

YAŞASIN HÜRRIYET!

ORHON MURAT ARIBURNU

Nebil Varyu tarafından TUSTAV'a bağışlanmıştır

Kendimizi nasıl tanıyor ve nasıl gösteriyoruz!

Nihat M. ÇETİN

Ziya Gökalp'in «Hars» dediği şey, bir milletin âdet ve gelenekleri, zevki ve ruhu duyuş ve düşünüş tarzı, onu ellerden ayıran ve bir topluluğu millet yapan en koyu renk değil midir? Öteden beri halkla münevver arasında uzayıp gelen uçurumun sebebinin gene Ziya Gökalp medeniyeti temsil eden münevverdeki kültür noksanlığında buluyordu. Münevverde kuvvetli bir kültür olsaydı, aldığı yabancı usurları eritebilir ve onlara kendi damgasını basabilirdi. Şu halde yapılması gereken şey münevverin halka inmesi, halktan, o her şeyi kendinde eritebilen kudreti hars alması, medenî alemden getirilmesi zarurî olan şeyleri o potada, yeniden dökerek halkı kendi seviyesine çıkarmasıydı.

Halkı sevmek, onu tanımak, dillerde doluştırdurdu. Fakat, halkın diliyle konuşmak isteyişatını o kadar hızlı sürdürdü ki, hedefte dizginlerine sahip olmadığı gibi, aksi yönde bir hayli ilerledi

ve gene halktan uzaklaştı. Diğer taraftan, vaktiyle edebiyatımıza tabiat tasvirlerinin fotoğraftan girişini, san'at eserlerinde de taşra, bir nevi fotoğraf sahiliği ile, görüş yanılmalarıyla yer almağa başladı. San'atkarın muhayyilesiyle hakikat arasındaki fark bir takım hilkat ucubelerinin doğmasına sebep oldu.

Yarım asırdan beri, tarafları hemen hemen ortaya atanlardan ibaret kalan bazı müflit cereyanların müteassıp yolcuları bir tarafa, ressamlarımız arasında bize, garp tekniği içinde, dağıtmızı, taşımızı, kendi renklerimiz veronlerin bulunduğunu buradadır ancak bir borçtur.

Fakat edebiyatımıza Anadolu'nun pek çarpık ve tek taraflı girdiğini acı acı hatırlamak zorundayız. —

Meselâ gerçekten kuvvetli bir romancı, taşırayı yalnız askerliğinde görüyor, bilmemesi nasıl oluyor. Türk köylüsüyle Dostoyevski'nin garip tipleri arasında bir benzerlik buluyor. Hakiki bir vak'ayı ele

Bedri Rahmi Eyüboğlu

Değerli ressamımız Bedri Rahmi Eyüboğlu kendi atelyesinde bir sergi açtı.

Bedri Rahmi'nin eserlerinden birinin kopyası aşağıdadır.

Ben bütün bayramlarda ağlarım

Ulus meydanında
Ata'nın heykeline karşı
Bir öğretmen gördüm çocukların başında
Dal gibi ince bir kemik-bir deri
İnanmıştı yüzünden belli
Gözlerinden sevinç ak yordu
Gözleri kurşun gibi ileri
Mustafa Kemal'e bakıyordu
Şehir ayaklanmış gibiydi
Şehir bayraklar içindeydi
Bandolar çalıyordu.

Ben bütün bayramlarda ağlarım
Ne zaman askerler geçse
O dağ heybetiyle Yedek subaylar
Ataların son mirası aziz hediye
Çelik saflar halinde Harbiye
Tarihsiz heyecanlarla dolarım
Ben bütün bayramlarda ağlarım

Çocuklar geçer
Tabur tabur
Bölük bölük çocuklar geçer
Yarım aydın günlerin büyükleri
Ekserisinin solgun-ekserisinin yorgun yüzleri
Askerler geçer
Köylüler geçer
İzciler geçer
Ben bütün bayramlarda ağlarım
Görünmez tellerime dokunur bu manzara
Hatramdan ulu şehitler geçer
Halkımız geçer. Kalbini vermiş bayraklara
Sancaklar misâli dalga dalga
Tanrılar üstünde Atatürk geçer
Halim YAGCIOĞLU

Aynalar

Aynalardan korkmalısın. Aynalar tehlikelidir. Aynaların bir gösteren, bir de göstermeyi tarafı var. İkisinin de korkmalısın: biri doğruyu söylediği için, biri hiçbir şey söylemediği için.

Aynalardan kork!
Kırk aynalar uğursuzluk getirirsin.
Kırk aynalardan da kork.
— Narciss'i kim öldürdü?
— Suda ki ayna.
Sudaki aynalardan da kork!
Çöl, kum ve güneşir.
— Çölin susuz kalan yolcularını kim aldattı?
— Kum aynaları.

Kum aynalarından da kork!
Salome Yahya'nın sakallı, kesik başını gümüş bir tepsiye koymuştu; gümüş tepsinin aynasına kan damlamıştı. Salome dudaklarındaki kan ilk defa gümüş tepsinin aynasında görüldü.
Gümüş aynalardan da kork!

Geceleri aynaya bakmak günahmış.
Geceleri aynaya bakma!
Aynalar tehlikelidir.
Aynalardan kork!..

Suat TAŞER

Muzaffer Tayyip'ten gelen mektup

Önce hafif bir sızi dolaytı vücudümde
Hafif, aşka benzer bir sızi
O saat anlamdın.
Bu ayakların, bu kolun, bu yüzün benim olmadığın
O saat ölümün bir kuz gibi çıkageldiğini
Geç te olsa anlamdın.

Sonra seni düşündüm sevgilim
Kusursuz bir Mayıs sabahı,
Seni bekletmenin ne demek olduğunu.
Kanım vücudümde ağır ağır dönüyordu.
Ağır ağır bir perde iniyordu hayata.

Her şey bir gözümüzün kapanmasına kalmıştı
Bu canım gökyüzü, bu kuş, bu açaç.
Halbuki daha yeni bağlanmıştı yaşamaya
Delî divane olduğumuz bu yer yüzünde
Bu parklarımızda doğaya gelin olduğumuz şehirde
Boşlarımda kurtuluşum,
Veypeni bir aşka tutulmuştuğum.

Ercüment UÇARI

Dağ havası

Dağ havası yosun kokuyor bugün
Kayalarla midye, midyelerde deniz hasreti var
Kuşlar

Kanat
Kanat
Uzaklara uçup
Kuşlar dalıp balık içiyor
Havada
Büyük büyük
Dalgalar gidiyor.
Dağ havası yosun kokuyor bugün.
Toprakı kirdiyor kuşlar
Denizi bitiriyor kuşlar
Nuh'un gemisini dağa çekiyor kuşlar
Çoban

Sürüyu
İndiriyor
Kurt sürüyu gözetiyor
Kurttu kuzu, kuzuda boynuz hasreti var.
Ömür ömür toprak kokuyor dağ havası
Toprakta ölümsüzlük korosu
«Hurrrraa...»
Diyor kocaman
Koca kuşlar
Nuh'un gemisini dağa çekiyor kuşlar
Ve dağ için deniz hasret oluyor.
Dağ havası bu:
Yosun kokar barut kokar
Aşk kokar vatan kokar
Dağ havası
HÜRRIYET kokar.

Tahir SACIT

Hikâye

S E R E S E R P E

— Eh, dedin artık bana musade. O da hiç sesini çıkarmadı. Ne desin zavallı çocuk. Kendi derdi bağından aşkınken bir e senin kahramanı mı çekecekti?
— Çeşnemem kadar yolun var!.. demediğine şükret.
Sokağa fırladı. Kuş mevsimi içinde yazdan kalma güller, insana acıdır saadet duygusu telki nediyor. Takvime bak. Ocak ayı.. Havaya bak: Nisan. Bir de düşün ki Ankaradan. Gece gün gazeteler ne diyordu bilir misin: Ankaradan, denizleştiği-çe iklimi de değiştirmiş. Kimbilir, mutlaka ilmi izahları vardır bu halin. Ama, ne bileyim bana ifade biraz tuhaf geldi. Ne derlerse desinler, sokaktaki kalabalığın ne iklimlere ne de bir şehrin medenileşmesine ilgi gösterecek kadar mütecessis olabileceğini anlamıyorum. İhtimal seviyesi, bilgisi, görüldü ne durumda olursa olsun sokakta yürüyen, duran, gülen, üzülen kişilerin kafasını yalnız o andaki işi ve endişesi işgal ediyor olmalı. Habukisi sen o gün böyle değildin. Sokağa adımını attığın anda düşündüğün hiç bir şeyin yoktu. Havaya baktın harikulâde güzel. Bur-nuza bir çimen kökünü geldi. Taze biçilmiş çimenin yaşı, yeşiltrak kokusu. Etrafını bir damla çimenli yer de yoktu. Bir adam geldi önüne dikildi. Elinde acıdır bir kitle vardı. İnsana tek kitablardan-daki mide bulandırıcı, renkli ur resimlerini hatırlatılan yumuşak hamur renginde bir kitle.

— Alır mısın beyim dedi adam. Çok ucuz veririm alırsan.
Elindekinin ne olduğunu sormaya utanıyordun. Herifin gözleri de ir tuhaf mavî; bir tuhaf küçüktü ki. Hani, biraz bocalasan hemen kahkahaları basarak alay edecek yuf çökecekmiş hissinî bira kuyordu.
— Kaçta veriyorsun? dedin. Bir de; böyle kolay kolay kazanılmayacak bir adam hal takındın.
— Beş buçuktan alıyoruz beyim dedi. Sana sermayesini verem istersen.. Beş buçuk dediği lira olmalıydı.
— İstemem.
Artık bu adamla hiç bir ilşigin yoktu. O, malını göstermiş, fiyatını bildirmişti. Ser-de kabul etmemiştin. Çekilmi gitmesi lâzımdı değil mi? Ama gitmedi:
— Beş liraya da almaz mısın beyim dedi.
— Almam.
— Beyim bundan ucuzda bulursan nah şu iki kiloyu sana bedava veririm.
— Bedava da versen almam yanı. Ben sana lâf olsun diye sordum. Şu elindekinin ne olduğunu bile bilmem.
— Ne olacak beyim dedi. Yağ. Tereyağ. Yüzüne bir tu-

haf, tuhaf baktı. Ama neden-zar gözlerinde hiç bir değişik-ke o her zaman gülmeye ha-lîk olmadı. Kafasını sallaya, sallaya gitti.
Çanını sıkımdı. Nede olsa durumun pek budalaca idi. Sana öyle geliyordu ki; şimdî o herif gidecek sokakta her-rast geldiğine seni göstere-rek!
— Şu delikanlı diyecek e-limdeki yağın ne olduğunu bilmedi. Hi.. Hi.. Hi.. Val-lahi bilemedi! Çok aptal bir adamdır. Gidin de bakın.. Ve

— Neye yarar? Bağlandı-ğım ve hazla seyrettiğim şey-ler benden ayrıyorlar; Şu halde ne onlara, ne de başka bir şeye bağlanmaya imkân kalmıyor, diye düşündün. — Bağlanma... Hiç bir şeyi bağlanmadan sev ve arzu et dediler.
Bodhisattva çocuk büyü-müş, delikanlı o muştu. Önce kendisine söylenen bu sev-giyi öğrenmek istedi. Bunun, üçüncü bir insanı yüenede getirmek için iki insanın bir-birine duyduğu yakınlık ol-duğuna anladılar. Buna çok şaşır-dı.
— Başka bir insanı da be-nim gibi sefaletle düşürmek için doğmasına yardım et-mekle ne zallım bir iş görmüş olacağım. Bu hal yavaşyan varlıkları öldürmekten daha ağır bir şey değildi. diyor-du.
— Fakat üçüncü bir insanı dünyaya getirmeden bu ya-ramlık oluyor ve bundan ga-rip bir haz duyuyordun. Yağ-nuz, her hazzın sonunda bi-tütün vücudüne yayılan bir ma-lâle omuzları çöküyor ve ren-gi donuklaşıyordu. Her-haz biraz daha malâlini artı-riyor, ve çocuk şifa bulma-ya derdine için çekişiyordu.

Bu avunmak değildi. Bı-sevği acı ve zararı bir sevgi idi. Bodhisattva çocukluk-dan gençliğe, gençlikden yaş-lığı doğru bu malal verici sevgi ile her sene bir az da-ha çökmişti ve utarpan ş, de-rini sürüyordu. Artık güzel bir çocuk değil, çirkin bir mahluk olmuştu. Ne gözle-rinde o safvet, ne derisinde o kadife yumuşaklığı, ne kal-binde o sonsuz muhabbet vardı. Ona hâlâ:
— Dünyada ne güzel şey-ler var, onları sevsene! di-yorlardı.
Dünyada güzel şeyler var-dı ama onların hepsini tec-rüb etmişdi. Kuşa elini u-

zatrık çekmiş, da'ı yakala-mış, çiçeklerini dökmüş, içi-ni hazla istan güneşe baka-dık bulutlarla örtülmüş, ba-Okşamak isteyen bu el âdeti her şeyi öldüren bir seametimsali olmuştu.
— Arıyor... Acı yorum. Günahlarla dolu bu meş'üm elle hiç bir şey tutmak istemiyorum, diyor-du.
— Bir gün en büyük günah-ı da yaptı ve bir insanın doğumuna sebep oldu. O in-san doğarken en sevdiği baş-ka bir insanı, kendi bahasını zayıfletti. Bodhisattva hayre-ve dehşet içinde kaldı.
— Sefâlet ve felâket... He-ye de müdhiş bir felâket iş-ti. Bu susuzluk bu isteyiş hende oldukça felâketleri de kendime dâvet edip duraca-ğımı, diyor-du.

Bu kadu bana bilmedi-ğin şeylerden habesdiyor. — Fakat mademki onun öğren-diği ve bildiği bir şey var, bunu ben de öğrenebilirim... Bu garip şeyi öğrenebilirim. Belki hakiki haz da odur, di-yordu.
— Susuzum, ümmânları iç-dim kanamam, ben almayı istemiyorum, diyor-du.
— Hani ya dayı dedin. Bu gün kuskanmamış seni.
— Ahır zaman evlat dedi Herşeyin huyu değişti. İşler artık bildiğimiz gibi dön-müyor. Kayıdı bağlayıp gitmiş-ti.
Yan.. Böyle işte, şimdî gidip te bütün bunlardan sonra parkta otur. Otura bilirmi-sin? Oturamazsın.. Deniz lâ-zım deniz. Nasılsa artık ba-lıkçılar da kuskanmıyor. Ne derlerse desinler hana biraz da iftira gibi geldi. Biraz de-ğil tamamen iftira. Ne deniz-de nede toprakta hiç bir şuy yok. Bütün günah bizlerde. Lokmayı onlar değil biz ku-sanıyoruz birbirimizden.
Hoşca kalın de balıkçılara. Güle, güle.. Güle, güle! Elle-rini sallıyorlar bak. Hayd-sen de sall. Şimdî artık pa-ka ihtiyaç kalmadı. Sokaktaki kalabalık yine aynı neşe ve alkışlarla kaynıyor. An-karadan ikliminin değişmesi hiç kimseye hayret vermiyor. Sinemalar, otobüs durakları, meydanlar, taşlar hep aynı minval üzere: civil, civil ü-zülmeye mi başladın? Sağar-ım aklıma. Bak şurada iki çu-cktan biri bir şey soruyor. Duyuyor musun?
— Amca diyor; şu resim-lerden hangisi daha güzel? Kargacık burgacak birer in-san resmi yapıyorlar. Bir ha-keme ihtiyaçları var. Sans büyük bir itimad besledik-le-rini ifade ederek bakıyorlar. Haydi cevap ver bakalım. Ü-züntüyü bırak ta cevap ver:
— İkisi de güzel; yavru-cuklardım. Siz de çok güzeli-niz. Bu dünyada fena olan hiç bir şey yok gibidir.

Bütün hayal âleminde g: len şeyler geldikleri yere çekilmiş onları boşlukta bı-rakmıştı. Karşısında ondan başka bir şey yoktu.
— Ver! ver!
— Bir şey kanamışdı. Elle-rini açdı.
— Ver! ver!
Gönlünü açdı.
— Ver ver.
Bir tale şeyi, en güzel şeyi kalmışdır sevgisi. Onu da ni hayet ona verdi.
Göklerden bilnmeze tatlı ilâhiler ve nurlar bozardı. İ-hama kavuşan Bodhisattva ağılıyordu. Şimdî o da hazla-rın hazlarını öğrenmişdi. İ-i-den tatlı bir yaşır, bir nefes duydu. Bu nefesi bile almı-yor, adeta veriyordu. Bu ilâ-hiler göklerden değil, nefes halinde içinden dökülüyor-du.
İçinde anlatılmaz güzellik görmüş? Bu haz olsa uçan herif olduğuna gördü. Şimdî kuşların kanadlarına ne işe ve kadar aldığı şeyler onları takılan gözlerimiz gibi, ci-örtünmüş, ümmânın suları bü-cekleri koklayışa burunmuş gibi, tatluları yiyeceğimiz gibi, buselenci için dudakları-vnşudum. senin sayende ka-mur gibi sevinc verir ve bizi gülmüştürdi. Bu haz değil. Al-sena hâlâ olsun, dedi.
— Ve Bodhisattva...

İhsan Ahmet

Ferdi Tayfnr ve Mümtaz Ener'in şiirleri

Şehir Tiyatrosunun değerli sanatçılarından Mümtaz Ener önceleri aruz ve hece ile şiirler yazır, nesretmezdi. Şimdi 'kurtkan sonraki yaşlara merdiven dayayan sanat-sı ekiye bir sünger çekip gençlere yürümek istediğindedir. Aktör Mümtaz Ener'i «KIRKINDAN SONRA» adlı şiiryle Edebiyat Dünyası okuyucularına tanıtıyoruz:

Kırkından Sonra

Paramız dibindedir
Bozuk para cantamızın
Borcumuz binden yukarı,
Vücüdümüz
Mucize misli zindedir.
Şimdi seviriyoruz da
Keyfimiz yerindedir.
Mümtaz ENER

Amerika'da pek az tanılan ve ancak pek mahdut bir kitleyi ilgilendiren Lorel - Hard'yı Türkiye'de yıldız yapan, «harikulâde konuşması ve emsalsiz esprileri» ile milyonlarca insanın anılarında unutulmaz bir yeri olan, «nevi, şahısa münâsır» sanatçı Ferdi Tayfnr'un aynı zamanda sair Ferdi Tayfnr olduğunu biliyor muydunuz?

Büyükada Yolculuğu

Kapıcı Ohannes'ler yarın çoluk çocuk Büyükada'ya gideceklermiş te oradan aklima geldi:
Ben bu yolu bilirim
Vapur tanidik
Martılar, yunuslar bile ahbap
Üst tarafı deniz, deniz, deniz...
Ne uzundur Büyükada yolu
Ne bitmez tükenmez vapur yolculuğu
İnsan gidip gideceğine pişman!
Kafamda sekiz kere giderim Ada'ya,
Bir kök tutarım.
Beğemem başkasına taşınırım,
Yürükali, Dil, Hristos, Nizam,
Büyükada tamam!
Ver elini Heysel.
Bahriye mektebi, Sanatoryum
Çamlıçam derken.
Heysel dedikti.
Al iskele!
Geldik Burgaza.
Burgaz'ın üç tane çanı
Kalpazan bir de kayısı var.
Ya Kunal'ın nesi var?
Lâf olsun diyor bir ada.
O da bitii...
İstersen Hayırsız'a geçelim
Buz onu da bilizir.
Yook istemez!
Ben dönüyorum.
Yağma mı var?
Kafan kadar hızlı mı Neveser?
Daha yoldayız.

Ferdi TAYFNR

PENDİK

Takalarımı el salladığım
Yosunlarımdan sarıyarak yaptığım kumsallar!
Bir kalın zincir de dümenine kurulduğum
Forsalrım azad ettiğim mavnalar!
Bir defa daha görebilişim sizleri
O çocuk kalbimdeki tahtunuzdan
O karanlıkarda kalan günlerin arasından.
Ah! Benim güzel köyüm!
Bak! hayallerimin taptığı Pendik!
Ne olurdu ne olurdu sanki
Çiçekler gibi toplayabilişeydim sokaklarımdan gençliğini!
Yeşil lavralardan kavranların
Kırız seplerlerinin
Altay dağlarını sarkımları söyleyen
Rüzgârların vardi...
Ve dalgaların vardı
Ertuğrul Midilli Refah Atılay şehitlerinin
Hızırın taşınan aşklarını fışkırdayan.
Şen çakırların
Yaşamaktan başka birşey düşünmediğim
Ağlamaya bilmediğim günlerimin Pendizi!
Ziyaretine gelebilseydim tanıyazardın beni
Kalbi de cepleri gibi delik şairim..

Ayhan HÜNALP

Aktüalite 88 Haberler

AKADEMİ BİNASI YAPILIYOR:
Güzel Sanatlar Akademisi Müdürü Zeki Faik İzer Ankara'da Mimarlar Birliğinin 25 Aralık'ta yapılan toplantısında, bir çok makamlarla temas ettiğini, yüzdeyüz netice aldığını, yanan Akademi binasının yerine yine Fındıklı'da güzel bir bina yapılacağını, Akademi'nin Üniversite gibi müstakil olacağını, 23 yabancı devlet temsilcilerine baş vurarak Güzel Sanatlar Akademisi-ne kitap tedariki teşebbüsüne geçildiğini söylemiştir.

MEHMET AKİF GÜNÜ:
İstiklâl Marşı şairi Mehmet Akif'in 12 inci ölüm yıldönümü dolayısıyla 26 Aralık Pazar günü İstanbul ve Ankara'da anma törenleri yapılmış ve tanınmış sanatçıların ztarafından şahsiyeti belirtilmiş, şiirleri okunmuştur.

ERICH VON STOHEIM:
Ünlü artist, sahne vazii ve rejisör Erich von Stroheim bu defa «Paprika» adında beş yüz sayfalık bir roman yazmıştır. Romanın konusu Macar Çingelenlerinin hayatıdır. Eser Almanca yazılmış olup muhtelif dillere çevrilmektedir.

KITAP SEVER MİYİZ?
Bir doktor Türklerin kitapseverlerin başında geldiğini söylemiş. Uzunay buna kızmış, döşenmiş, Şevket Rado da Uzunay'ı haklı buluyor ve şu sonuca varıyor:

«Biz de kitapsever insanlar olmağa çalışacağız, demek, kitabı sevene güç rasladığımız halde bir kitabı severiz demekten çok daha faydalıdır. En doğrusu da bu.

EKONOMİDES VE CEMAL REŞİT REY:
Atina Devlet Orkestrası şefi tanınmış sanatçı Ekonomides Aralık ayı içerisinde şehrimize gelmiş, ve Filarmoni konserinde Senfonik Orkestramızı idare etmiştir.

Bunun karşılığında değerli piyano üstadımız Cemal Reşit Bey Türk ve Elen kültür yakınlığının bir göstergesi mahiyetinde 15 Ocak'ta Atina'ya gidecek, orada Devlet Orkestrasını idare edecektir.

AKTÖR SADİ:
29 Aralık Sadî'nin ölüm yıldönümüydü. O gün seçkin bir kitle aktörün Merkezefendi'deki kabrini ziyaret ederek hatırasını anmışlardır.

HÜR ADAM YETİŞTİRMEK:
Hür fikirleri Yayma Cemiyeti'nin tertiplediği konferanslardan ilki 29 Aralık'ta tanınmış yazarımız Halide Edip Adıver tarafından verildi. Çok faydalı görülen bu konferansın metni Hür Fikirleri Yayma Cemiyeti tarafından yayınlanacaktır.

BİR ARTİST 103 YAŞINDA:
İngiliz artistlerinden Helen Crewell 1 Kasım'da doğum gününün 103 üncü yıldönümünü kutlamıştır. Bunu gazetelerde okuyunca hayre tattık. Demek bir artist 103 sene yaşayabiliyor. Şu İngiltere ne zengin memleket.

AMERİKAYA GİDEN ÖRENCİLER:
Newyork Herald Tribune gazetesinin devetlisi olarak Amerika'ya İki ay müddet için İki Lise öğrencisi gittiler. Bu öğrenciler Ankara kız Lisesinden

Jale Erguncan ile Bazı Lisesinden Futat Pekçe'dir. Seyahatin amacı Amerikayı tanımak ve orada Türkiye'yi tanıtmaktır. Şimdiye kadar ihmale uğrayan Türkiye'yi tanıtmak konusunda bu iki genç bakalı mne dereceye kadar muvaffak olacaklar. Haydi hayırlısı!

DOKTOR SCHACHT OPERET YAZMIŞ!
Tanınmış Alman İktisatçısı Doktor Schacht'ın bir operet yazdığı Hamburg'tan bildirilmektedir.

Cahide Sonku İstifa etti!
Şehir Tiyatrosunun değerli artisti Cahide Sonku 17 yıllık bir çalışmadan sonra Tiyatrodaki ödevinden ayrılmıştır. Söylendiğine göre Cahide tanınmış İngiliz Arthur Rank film şirketinin Türkiye mümessilliğini üzerine almış, aynı zamanda film çevirmeye üzere hazırlıklara da başlamıştır. Cahide'nin istifası tiyatro ailesinde ve meraklılarında büyük teessür uyandırmıştır. Kendisi ile görüşenlere Sonku:

— Bok sevdiğim sahneden ayrılışım içimi sızlattırmaktadır. Fakat bu vaziyet hayatımın bir dönüm noktası olacağından istifaya mecbur oldum, demektedir.

ATA'NIN ANKARAYA AYAK BASTIĞI GÜN
27 Aralık günü Atatürk'ün Ankara'ya ilk ayak basışının yıldönümü idi. Bu tarihi gün toplantılar, konferanslar ve spor gösterileriyle kutlandı.

ÜNİVERSİTEDE MÜNAZARALAR BAŞLADI:
Üniversitede münazaraların ilki 21 Aralık Salı günü Eminönü Halkevinde yapıldı.

Konu: «Umumi affın faydalı olup olmadığı» idi. Neticede, umumi affın faydalı olmadığını müdafaa eden ekip kazandı.

İkinci münazara da 28 Aralık Salı günü yapıldı. Hukuk Fakültesinin tertiplediği bu münazaranın konusu: «Suçları önlemek için zecri tedbirler lüzumlu mudur?» idi. Münazarayı menfi tezi, yani: «Suçları önlemek için içtimai muhitin islahı lüzumdur» tezini müdafaa eden taraf kazandı.

INKILAP TARİHİ ENSTİTÜSÜ
Türk İnkilap Tarihi Enstitüsü İnkilap tarihine ait vesika, kitap vesair eşyanın toplanmasına devam karar vermiş, ve bu hususta bir tamim hazırlayarak bütün illere göndermiştir. Bu gibi eserleri satmayarak başlamak isteyenlerin bu başışları kabul edilecek ve kendilerine «Enstitü şeref diploması» verilecektir.

İZMİR ŞEHİR TİYATROSU YANDI
19 Aralık günü İzmir Şehir Tiyatrosu yanmıştır. Gazetelerin bu acı olaya gösterdikleri ilgisizlik ve duygusuzluk sanatseverler muhitinde teessürle karşılanmıştır.

T. S. ELİOT'UN EDEBİ KİŞİLİĞİ
Gülten ÖZOK
Bu yıl Nobel Şiir ödeji (mükafatı) İngiliz şair ve eleştirmeni T. S. Elliot'a verildi. Elliot bizde pek az tanılır, o da ancak şiir sevenler arasında; fakat hiç

olmazsa şimdiden sonra onun «edebî kişiliği» ni bilmemiz gerekmez mi?

«Şair» ve «Eleştirmen» olarak Elliot'un iki yönü var: İlk yönüyle o bir şair, hem de çok kuvvetli tekniği olan bir şair olarak karşımızdadır. Elliot «Senbolist» yolla duyguları ifadeye gidip «elmas, inci» gibi cümleler yapmak yerine «duygusal durumları belirtmek» isteyenlerdendir; fakat bu anlatım yolunu o senbolistlerden çok daha ileri götürdü, çok daha kişisel ve dolambaçlı bir şekilde soktu. Yazılarında gerçekte senbol, elemle parlak bir anlatış karışık. Zaten kendisi de şiir anlamını söyleyececektir: «Söyleneceğim şeyden çok onu kime ve nasıl söyleyeceğimize önem vermeli. Çünkü şiirin yeri, varlığı yazarla okur arasındadır», Felsefesi tekniğinin yanında ikinci kalır. 19 uncu yüzyılın «iyimserlik» ve «neşe» sine isyan, hemen bütün yazılarında beliren temel ruh; yaşanan zamanın geçmişi «aşığılığı» - güzel bir geçmişe karşılık iğrenç bir hal - başlıca konusudur. Laforgue ve «Romantique» lerin çoğunda bulunan bu düşünceleri (düşünceleri) «The Wask Land» adlı şiirinde belirtmiştir.

«Sanat Eleştirmeni» yönüne gelince: Gerek bilgisinin derinliği iye gerek kalemini ustaca kullanışı bakımından bu alanda eşsizdir, denebilir. Bizi istediği şeye inandırabilme yeteneği var kendisinde; fakat şiirin aksine bazen sıkıcı, bazen de anlamsız kuramlarla doludur.

Elliot'u Fransadaki Senbolist cereyanın bir halkası sayabiliriz. Zaten o da onlara olan borcunu çok iyi biliyor: «Eğer Mr. Symon'un EDEBİYATTA

SENBOLİST HAREKET adlı kitabını okumasaydım ve Laforgue'u tanıyacaktım, ne de Rimbaud'yu; Veflain'i bilme-yecek, Corbier'i duymuyacaktım bile» diyor, «O kitap benim sanatımın gelişine bir yön vermişti»

Elliot'un Avrupalı ve Amerikan genç yazarlara gerçekten çok büyük etkisi oldu. Tekniğinin ustalığı ile onları büyüledi; fakat gizlemediği ölüm isteği, kötümserliği hiç bir yerde kabul edilmedi.

T. S. Elliot'un «La Figlia che Piange» (İtalyanca'dır, Ağlayan genç kız anlamına gelir) adlı şiirinin tercümesini aşağıya alıyoruz:

La Figlia che Piange - Ağlayan Genç Kız.

Merdivenlerin üst basamağında, Ve dayan bir haççe saksısına. Ö, ör güneş ışınlarını saçlarında Bastır çiçekleri göğsüne acıla, saçın; Sonra fırlat onları yere; ve dön geri Geçici bir pişmanlık gözlemlene; Fakat ör, ör güneş ışınlarını saçlarında

★
Böylece o erkek gitsin, Böylece o kadın dursun ve acı çeksin; Böylece ruh nasıl yaralı ve bereli Akılsa buktan terk eder bedeni, O erkek gitmiş olsun. Bir yol bulsam, Bir gülümsemem, bir el sıkışı kadar sadakatsiz.

Bir yol ki hem kolay, hem de temiz, Bir yol ki anlayılsak bir iklimiz.

★
Kadın arkasını döndü. Fakat gözün Bir çok günler, bir çok gün ve bir çok saatler Bu hayalimi yordu benim.

★
Saçları kollarında ve kollarında çiçekler; Tuhaf, demek onlar da olabildiği beraber Meğer bir duruş, bir eda kaybetmişim ben Hâlâ bazen bu düşünceler, Dertli geceler ve günümün dinlenmesini yorar.

ANKARA MEKTUBU

Yeni yıla sanat faaliyeti bakımından bereketli bir başlangıçla girдик. Milli Eğitim Bakanlığının Ankara Halkevi salonlarında tertilediği onuncu Devlet Resim ve Heykel sergisi iki Ocak pazar günü açıldı. Geçen yıllara nazaran daha özlü kesafet gösteren sergide, insanın gözünü, gnölünü doyuracak resimler var. Bu meydana, yıllardır çalışan, resim yapan ve kendi sanatında bir karış bile ileri gitmek istemiyen bir zümre çoğunluğu teşkil ediyor. Halâ, portre, natürmort, peyzaj anlayışının dışına çıkamıyan bu grup, karşısında genç ressamlarımızdan yaptıkları hamleleri insan hayranlıkla seyrediyor. Bu yılki sergide, Çanakçal mükafatını Ferruh Başağa'nın «Aşk» isimli resmi kazandı. Jürinin isabetli kararı, bir genç ressamın değerini daha ortaya çıkarmış oldu. Serginin büyük kalabalığı içinde, bir renk mahşeri olan, Bedri Rahminin «Karacaoğlan'ı», Mor Gelin'i Nuri İyem'in «Dekoratif Panoş'u», Eşref Üren'in «Kar'ı», Haşmet Akal'ın «Donkişot'u», Forsal'ın, Turgut Atalay'ın «Mandolinli kız'ı, Operet artistleri'» resim sanatında garpta bile yüzümüzü ağırtacak eserlerdir.

TIYATRO

Ankaranın, biricik Küçük Tiyatrosu bu mevsim yine samimi ve gayretli çalışmalarına devam ediyor. Cevat Fehmi Başkut'un Paydos'undan sonra, Shekspir'in 12 inci Gece isimli komedisi sahneye konuldu. Bizde, telif piyeslerin halk tarafından tutulması artık küçümsenmeyecek bir meseledir. Her devirde Klâsiklerin kazandıkları üstün ve öğretici muvaffakiyetleri yanında, yerli tiyatro hiçbir devirde ve hiç bir memlekette bu kadar ihmal edilmemiştir. Telif eserler, halkın tiyatro terbiyesini klsâik anlayışa dorğu götüren yegâne basamaklardır. Türk tiyatrosunun kuruluşu, halk tiyatrosunun kuruluşuyla olacaktır.

ÖNEMLİ BİR KONFERANS:

Muallimler Birliği Terbiye Encümeninin tertiplediği Pedagoji konferanslarının üçüncüsü olmak üzere 28 Aralık'ta Eminönü Halkevinde Hukuk Fakültesi Doçentlerinden ve Birlik üyelerinden olup Amerikadan yeni dönen Sulhi Dönmezer tarafından «Amerikada çocuk suçluluğu ile mücadele» konulu bir konferans verilmiştir.

Sahibi ve yazı işlerini İfale idare eden: Mehmet AKUZUN

Sekreter: Sabahattin Hüsnü

Not: Her türlü müracaat sekreter adına yapılmalıdır.

Adres: P. K. 445 İstanbul

Abone: Yıllığı 250 Altı aylığı: 150 kurustur.

HER AYIN ONBEŞİNDE İSTANBUL'DA ÇIKAR

Basıldığı yer: ÜLKÜ Basmevi